

Harjoitus käsitellään suoraan ("rasti ruutuun") ke 10.3.2010 salissa E206 klo 10-12 ja klo 14-16. Palautus sähköpostitse omalle assistentille ke 10.3.2010 klo 10.00 mennessä jos osallistuminen mahdotonta. EI PALAUTUSTA LOKEROIHIN !!

Koe on pe 12.3.2010 klo 10-14 salissa D101. Kurssi tarvitsee kehittämiseen palautetta!! Täytä palautelomake !! Sähköinen palautelomake on kolmannen periodin osalta avoinna 28.3 asti. Palautelomake löytyy laitoksen kotisivuilta sekä verkko-osoitteesta: <https://elomake.helsinki.fi/lomakkeet/1926/lomake.html>

1. Tarkastele $n = 2$ ja $l = 1$ tilassa oleva vetyatomi. Määritä todennäköisin etäisyys elektronin ja ytimen välillä. Laske eksplisiittisellä integroinnilla odotusarvot $\langle r \rangle$:lle ja $\langle V \rangle$:lle. Vertaa arvot Brehm-Mullinin kuvaajaan 7-4 (luentomonisteiden sivulla 180) sekä kirjassa johdettuun kaavaan:

$$\langle V \rangle = -Ze^2/4\pi\epsilon_0 a n^2$$

Mikä on odotusarvo kineettiselle energialle $\langle K \rangle$? Käytä E_n -arvoa hyväksi.

2. Laske elektronin ϕ -suuntainen virta vetyatomin tilassa $\psi_{nlm}(\mathbf{r})$. T.s. käytä todennäköisyysvirran tiheyden lausekkeessa "liikemääräoperaattorina" operaattoria $p_\phi = -i\hbar r^{-1} \partial/\partial\phi$. Miten tulkitsisit tuloksen? Jos $n = 2$, $l = 1$ ja $m = 1$ ja voisit käyttää tarvittaessa elektronin etäisyytenä ytimestä sen odotusarvoa liikemäärän laskemiseen välittämättä epätarkkuusrelaatiosta, niin mikä olisi sen nopeus?
3. Vetyatomin Paschenin α viivat johtuvat siirroista $n = 4 \rightarrow n = 3$. Piirrä normaali Zeeman ilmiöstä johtuva $4p$ ja $3d$ energiatilojen jakaantuminen ja laske 2 T:n magneettikentässä tapahtuvan energiatilojen jakaantumisen suuruus eV:ssa. Luettele sallitut $4p \rightarrow 3d$ siirtymät ja määrittele korjaus Paschenin α viivojen aaltopituuteen.